סרטני החול אינם מבינים את התשליך
ובשר־אדם מוגש על צלחת של נייר

מתה שנה, תחי השנה!

עמדתי ליד השנה הנוספת. ראיתי את ראשה מוטה לצד, ופיה ממלמל „טוב למות בעד ארצנו.“ סגרתי לה את שמרות העיניים וכיסיתי פניה בסדין. חשבתי שמישהו יבוא לומר אל מלא רחמים. אבל היו עסוקים בקניות של ערב חג.

★

צריכים לחכות שנה שלמה בשביל לתפוס את הרגע בו השנה החדשה נולדת. אף על פי שהכל צפוי בדיוק לפי לוחות שנה, לוחות כיס, לוחות תלויים ולוחות משרד, ראפילו אנאלפביתי יכול להחזיק את האצבע שלו על הסטופר, בכל זאת עוד לא הצליח איש לראות את הרגע, את השניה, בה נולדת שנה חדשה, כי חדר־היולדות של השנה החדשה לא נמצא בקריה או בבילינסון, אלא בשוק הכרמל ובסופרמרקט.

★

רעש געש מהומה. בוקה מבוקה ומבולקה. מי שלא דוחף, נדחף. ילדים קטנים רומסים זקנים ברגל גאוה, הזקנים בועטים בנשים הרות, וההמונים מעלים את מחירי המיצרכים לגבהים כאלה, שמדד־יוקר־המחיה מתחיל לרדת. בסופרמרקט אין יותר סלי מתכת, ומי שלא מתייאש, הולך ועומד שעה בתור. כל פועלי הדחק וכל הרעבים מקבלים פתאום תיאבון וכל הקרועים והבלואים רצים אל איוניך לקנות פיז׳מות חדשות על חשבון השנה הבאה, על חשבון כיסוח העשב מסוללת הרכבת לאילת שעדיין לא קיימת. ערב ראש השנה היום, ולא כל יום פורים.

★

ערב ראש השנה היום ועד שעות הצהריים מזדרזים לגמור את הקניות. פקקי־תנועה סותמים את הכבישים, וכל מכוניות מנסה לגמור את עודף הקילומטראז׳ הישן, כדי להתחיל שנה חדשה כבר מההתחלה. שורפים בנזין על ריק. צופרים עד לב השמיים ושוטרי־התנועה מניחים את הפקקים לנפשם והולכים לחלק לילדי השכונה לשנות סובות של המסה הארצי.

גם הפקקים נמסים עם חום היום, וכאשר יורד הערב והמלאך הממונה על עונות השנה מכה בתוף השמיים, גזים ונעלמים שאריות החול ועוד לפני שהשנה החולפת מסתלקת לה לכל הרוחות, יורדת כבר מלמעלה הילה של קדושה ואופפת את הרחובות בניר צלופן עשוי ניילון שקוף, המעטף את העיר בהינומה של חג.

★

שקט. רחובות ישרים כסרגל וריקים כקיבה של שובתרעב. מפעם לפעם חולפת מונית ומעבירה לביתו מאחר בנשף, או יולדת לבית־חולים. ראשוני המתפללים יוצאים החוצה בחליפות חדשות ובנעלים מבריקות, ומובילים ביד אחת ילד מגוהץ במכנסיים קצרים, וכיפה כחולה של ידד טוב או ירושלים עיר הקודש או קבר רחל על ראשו.

הולכים לבית־הכנסת, ומתחת לבית־השחי מחזור גדול בכריכה שחורה. והכריכה השחורה אינה חדשה ואינה נוצצת ואינה מגוהצת כקפל המכנס, אלא דהויה מאבק ומרוטת מרוב שנים ומרוב בלוי ושהיה באינטרסול, ממנו הוריד דוהו רק לפני שעה קלה.

שערות סרוקות, גוף רחוץ, בגדים חדשים, נעליים מבריקות ומחזור בלה ומזוקן. זה סמל מסחרי של השנה החדשה.

★

לילה זרוע כוכבים ונחירות. לאחר התפילה וסעודתהערב, נמה כל כרס בשלום על משכבה. שרירי עמל מתוחים, מתרפים. גוף כפוף פורק עול. שלושה ימים של נופש, שלושה ימים של חופש. בית הבראה של אלוהים. צריך לנוח היטב לפני התפילות של מחר. תפילות מייגעות, חצי יום של תפילות.

הבוקר בא, והשמש העולה מושכת את האנשים החוצה. ביד אחת מחזיקים בשקית קטיפה של הטלית, ובשניה מושכים את הילד שכבר הכרנו אותו אתמול. בגדיו כבר לאכל־כך מגוהצים ונעליו כבר לא־כל־כך מבריקות, אבל הכיפה עדיין צמודה לראשו בסיכה. כשהם מגיעים לבית־הכנסת, פונה האב אל הספסל בכותל הדרומי, שעלה חמישים לירות, והילד מצטרף לשאר הילדים, ההולכים לחפש בולים בפחי־האשפה של המשרדים ולטפס על האקליפטוסים.

★

ראש השנה הוא שבת של עישון סיגריות. השד יודע מי המציא את החוכמה הזאת. יושבים עשר דקות בבית־הכנסת, על הספסל היקר (חמישים לירות!) ומיד רצים החוצה, עטופים בטלית, כדי לעשן סיגריה בצל האילנות. אינני יודע מה מתפללים שם בפנים, בתוך בית־הכנסת, אבל אני יודע בדיוק מה מעשנים בחוץ, כי ראיתי את זנבות הסיגריות מתעופפים ברוח. בין מציצה אחת לשניה מנסרים בעיות המנסרות בעולם ומלבנים עסקי פוליטיקה שוטפת, עד שיוצא עשן והשמש המסכן, הרואה שבתוך בית־הכנסת כבר אין מנין, רץ החוצה ומושך את המתפללים בחזרה, שלא יאבד לחזן הד לשירתו.

צהריים. עד שהתפילה נגמרת, הקיבה כבר ריקה וריח הסיגריות משאיר טעם מר בפה. מורידים את הילד מעל עץ הברוש הסמוך. מנערים את האבק מעל מכנסיו החדשים ומונים את מספר הכפתורים שנשרו, ורצים ישר הביתה אל השולחן־ערוך.

השולחן־ערוך. מפה לבנה כשלג. את שני כתמי השומן לא רואים, כי העמידו עליהם את קערת המרק. אוכלים דגים. עצם נתקעה בגרון. איפה הלחם? פרוסת חלה גורפת את העצם לתוך בני־המעיים. מרק מהביל עם כיסוני בשר, עוף צלוי עם חזרת, לפתן וכוס תה. מקפלים את המפית ותולים את המכנסיים בארון, לוקחים עתון מלא מאמרים משעממים ונרדמים מיד עד למנחה.

מנחה. רגע אחד... ומה עם התשליך? שותים בבהלה כוס תה עם עוגה ורצים אל הים. מרוב בהילות שוכחים את העבירות בבית, ומנערים לתוך חול החוף את אניצי־הסבק של הסיגריות, שהתפוררו בכיס ונדחקו פנימה לתוך הקפלים.

השמש השוקעת שולחת את קרניה האחרונות אל ההמונים העומדים על החוף וסותמים בנעליהם את פתחי המחילות של סרטני־החול, שלא יכולים להבין מה הרעש הזה למעלה, ולמה ירדה עליהם חשכה באמצע היום.

★

יום שני של ראש השנה. הנפש כבר שבעה מן המנוחה ומן השינה. רק הסיכוי לעשן כמה סיגריות בחצר בית־הכנסת דוחק קצת מרץ לעצמות היגיעות. יוצאים עם המחזור והטלית. את הבן כבר לא מושכים בכוח. רוצה? ילך. לא רוצה? שלא ילך. רק שלא יבלבל את המוח ולא יסתובב ברחובות כמו פרא־אדם. אבל כבר ביציאה נתקלים בסרחון. אוי לעיניים שכך רואות! פחי־הזבל בכניסה מלאים על גדותיהם. זו תורה וזה שכרה? שנה חדשה עומדת מתחת לחופה, ולא מספיק שדמעות זולגות מהעשן שנכנס לה לעיניים, הנה גם את פחי־האשפה לא מריקים, אתם עוד מאמינים לעיריה שתנקה את הירקון ותפריח את השממה!

★

ראש השנה נגמר ועכשיו כבר שבת בביקר. עיד יום אחד של חופש! למי יש כוח להופשות כאלה? אדם לעמל יולד. תן לו שבת אחת לשבוע, ויהיה מבסיט חאלס. אבל שלושה ימים?

תפריט השנה

העולם הזה מילא גליון שלם באנשי שנה ולא הזכיר אפילו במילה אחת את תפריט השנה, כאילו אוכל זה לא בן־אדם.

חומוס וטחינה המשיכו להיות המאכלים הלאומיים וכן גם **קבאב ושישליק**, **הגפילטע־פיש** נעלם כמעט מהמסעדות **המזרחיות** אבל **הדגים המטוגנים** עלו והיו קרובים מאוד לזכות בתואר **תפריט השנה**, לולא הופיע זמן קצר לפני סוף השנה **מאכל** חדש.

כחודש לפני ראש השנה, כאשר אורחי **מדינת ישראל** היו קמים בבוקר ושופתים את **הקומקום** על תנור הגז ופותחים את **עתון הבוקר**, היתה נופלת לתוך **הצלחת** שלהם, מהכותרת הראשית, גזיתו הקרה של **זומומבה**, מבושלת בלי **מלח** בידי **קאסאבובו**. אזרחי ישראל, הרגילים לבלוע כל מה שמגיש להם העתון, בלעו גם את **התבשיל** הזה ולקקו לעצמם את **האצבעות**, כי **בשר** טעים **כזה** כבר לא טעמו זמן רב. אבל **התנאה** היתה נמשכת רק כמה שעות, כי **בעתוני הצהריים** כבר היו מודיעים **שזומומבה** חי ואכזבת האנשים הייתה כה גדולה, שמרוב כעס היו אוכלים בו במקום את **קאסאבובו** לארוחת הצהריים.

למחרת בבוקר, כשהיו עוד פעם פותחים את **עתון הבוקר**, שוב היתה נופלת **גוויתו** המחה של **זומומבה** לתוך **הצלחת** ובצהרים שוב היה חוזר לתחיה ומחליף את **קאסאבובו**. כך נהגו תושבי ישראל ממזון טרי מדי יום ביומו, שלא נפסק אפילו כאשר **מובוטו** התערב. דבר זה חזר ואישר מחדש את שנאמר כבר בחצפית, **שהקניי־בליזם** שנעלם **באפריקה** עומד להופיע בקרוב **בארץ מערבית** מסויימת אחרת (העולם הזה 123456).

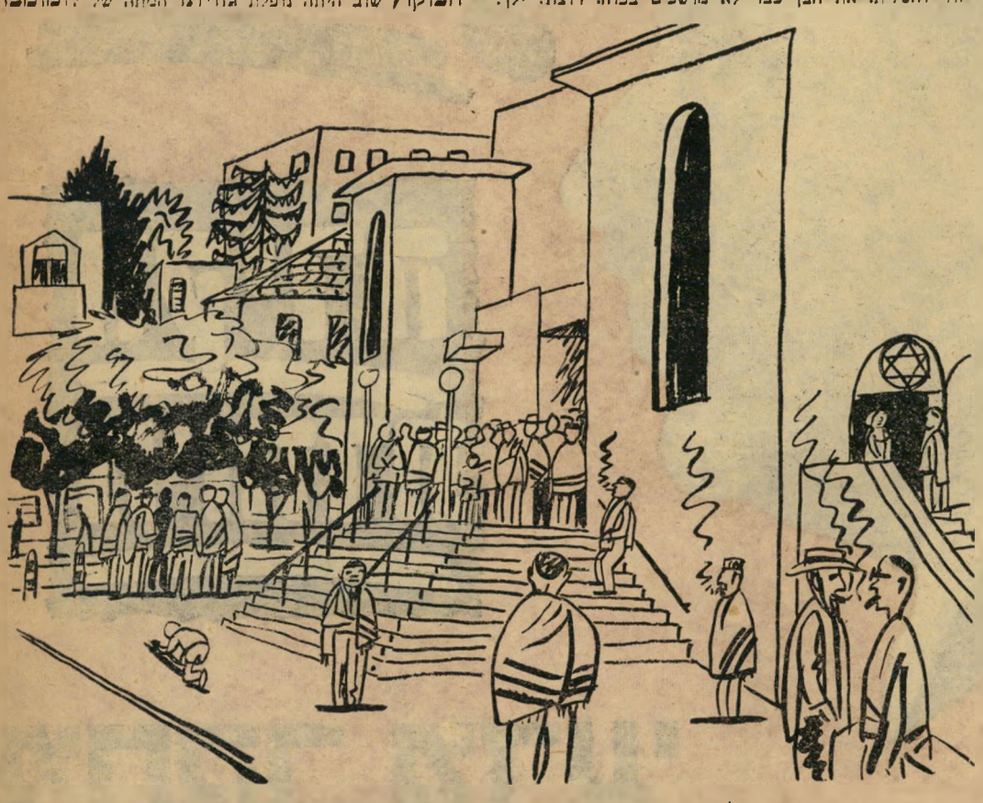

כל עשר דקות יוצאים מבית־הכנסת לעשן סיגריה